

Практичний семінар для працівників НБУ та банкірів

Амортизація комісій



STAREP is supported with funding provided in part by European Union, Austria's Federal Ministry of Finance, Austrian Development Cooperation, Luxembourg's Ministry of Finance, SECO - State Secretariat for Economic Affairs

Шамім Діуман
консультант, ЦРФЗ,
Світовий банк

Травень 2016 р.

- » В МБСО 39 спеціально розглядаються питання, пов'язані з комісіями та зборами.
- » Амортизація комісій має ґрунтуватися на застосуванні методу ефективної ставки відсотка (ЕСВ) .
- » Метод ЕСВ – це метод, який використовується для визнання та “розподілу” (“спреду”) ставок комісій протягом строку дії інструменту. МСФЗ не дозволяють визнавати всі комісії авансом.
- » Ця сесія розгляне питання, чому необхідний “розподіл” ставок комісій і як його здійснити.
- » “Спред” (амортизація) комісій впливатиме також на прибутки й збитки.

- » Метод ефективного відсотка – це метод обчислення амортизованої собівартості фінансового активу або фінансового зобов'язання (або групи фінансових активів або фінансових зобов'язань) та розподілу доходу чи витрат від відсотків за відповідний період. Ефективна ставка відсотка – це ставка, яка точно дисконтує попередньо оцінені майбутні платежі або надходження грошових коштів протягом очікуваного строку дії фінансового інструменту або, якщо доцільно, протягом коротшого періоду, до чистої балансової вартості фінансового активу чи фінансового зобов'язання. Обчислюючи ефективну ставку відсотка, суб'єкт господарювання має попередньо оцінити грошові потоки, враховуючи всі умови контракту про фінансовий інструмент (наприклад, аванси, опціони “кол” та подібні опціони), але не має розглядати майбутні збитки від кредитів.
- » Обчислення включає всі комісії та платежі, сплачені або отримані сторонами контракту, які є невід'ємною частиною ефективної ставки відсотка (див. МСБО 18 “Дохід”), витрати на операції та всі інші премії чи дисконти. Є припущення, що грошові потоки та очікуваний строк дії групи подібних фінансових інструментів можна достовірно оцінити. Проте в тих рідкісних випадках, коли неможливо достовірно оцінити грошові потоки або очікуваний строк дії фінансового інструменту (або групи фінансових інструментів), суб'єктові господарювання слід використовувати контрактні грошові потоки за весь контрактний строк фінансового інструменту (або групи фінансових інструментів).

» Надання послуг

- » У разі доходу від надання послуг, за умови задоволення всіх наведених далі умов, дохід має визнаватися шляхом посилення на той ступінь завершеності операції, який існує на дату балансу (метод відсотка завершеності): [МСБО 18.20]
 - » можна достовірно оцінити суму доходу;
 - » є ймовірність надходження до продавця економічних вигід;
 - » можна достовірно оцінити ступінь завершеності операції на дату балансу;
 - » можна достовірно оцінити витрати, понесені у зв'язку з операцією, та витрати, необхідні для її завершення.
- » Якщо наведені вище умови не задовольняються, то дохід від надання послуг має визнаватися тільки в обсязі визнаних витрат, які підлягають відшкодуванню (“підхід відшкодування витрат”). [МСБО 18.26]

Щорічне розкриття звітності

- » Комісійний дохід надходить від послуг різного роду, які HSBC надає своїм клієнтам. Комісійний дохід
- » обліковується в такий спосіб:
 - » – дохід, отриманий від виконання суттєвої дії, визнається як дохід у разі, якщо дію завершено (наприклад, комісія, що виникає внаслідок переговорів або внаслідок участі в переговорах про проведення операції для третьої сторони, як-от угоди про придбання акцій або інших цінних паперів);
 - » – дохід, отриманий від надання послуг, визнається як дохід у міру надання послуг (наприклад, комісія за управління активами, портфелем та за інші консультаційні послуги у сфері управління та управлінські послуги); та
 - » – дохід, який є невід'ємною частиною ефективної ставки відсотка фінансового інструменту, визнається як коригування ефективної ставки відсотка (наприклад, певні комісії за резервування кредитних ліній) і відображається в “Доході від відсотків”.

Приклад амортизації комісій

- » Приклад – позика з фіксованою відсотковою ставкою, яка підлягає сплаті при настанні терміну погашення із застосуванням амортизації за методом ЕСВ
- » 1.1Х5 Банк В надає позику 1 млн. в місцевій валюті на 10 років з відсотковою ставкою 7%
- » Нарахована комісія за надання кредиту в місцевій валюті 12 500
- » понесені витрати за надання кредиту в місцевій валюті 25 000
- » Початкова ЕСВ 6,823%
- » Основна сума боргу за кредитом 1 000 000
- » Нарахована комісія за надання кредиту (12 500)
- » понесені витрати за надання кредиту 25 000
- » Первісна балансова вартість 1 012 500

Розрахунки амортизації комісій

	Находження грошових коштів	Дохід від відсотків	Амортизація чистих комісійних доходів	Балансова вартість
1/X5	70 000			1 012 500
12/X5	70 000	69 083	917	1 011 588
12/X6	70 000	69 025	975	1 010 613
12/X7	70 000	68 959	1041	1 009 572
12/X8	70 000	68 888	1112	1 008 460
12/X9	70 000	68 812	1188	1 007 272

Розрахунки ... (продовження)

	Находження грошових коштів	Дохід від відсотків	Амортизація чистих комісійних доходів	Балансова вартість
12/У0	70 000	68 731	1269	1 006 003
12/У1	70 000	68 644	1356	1 004 647
12/У2	70 000	68 552	1448	1 003 199
12/У3	70 000	68 453	1547	1 001 652
12/У4	70 000	68 348	1652	1 000 000
ЗАГАЛОМ	700 000	687 500	12 500	
			ПОГАШЕННЯ	1 000 000

Подвійні записи

» Бухгалтерські проводки

1.1 X5 Рахунок позики 1 000 000

Грошові кошти 1 000 000

Сума, надана позичальнику

1.1.X5 Рахунок позики 25 000

Грошові кошти 25 000

Витрати, понесені кредитором у зв'язку з наданням кредиту



Подвійні записи

2.1 X6

Грошові кошти 70 000

Дебітори 70 000

Отримані відсотки

Вуаля!

Заміна Стандарту МСБО 18 Стандартом МСФЗ 15

- » 1 січня 2017 року або після цієї дати слід замінити Стандарт МСБО 18 “Визнання доходу” Стандартом МСФЗ 15.
- » Той сам принцип, який застосовується до спреду комісій на основі пропонованих послуг або їх виконанні, застосовуватиметься також у МСФЗ 15.
- » Загалом не очікується, що МСФЗ 15 матиме дуже істотний вплив на банки, особливо на банки без складних продуктів.



МСФЗ 15: МЕТА

Метою МСФЗ 15 є встановлення принципів, які має застосовувати суб'єкт господарювання для повідомлення користувачам фінансової звітності корисної інформацію про обумовлені контрактом із клієнтом характер, суму, строки та невизначеності доходів і грошових потоків. [МСФЗ 15:1]



Висновок

- » ЕСВ використовується для оцінки позики та амортизації комісій.
- » ЕСВ використовується також для обліку доходу від відсотка.
- » Такий підхід узгоджується з принципом відповідності.
 - » Визнання доходу тоді та якщо буде надано послугу.
 - » Відповідність означає визнання доходу, тоді та якщо послуга надається або дія виконується.
- » Це ключовий принцип визнання доходу в МСФЗ, як відповідно до МСБО 18, так і до МСФЗ 15.